

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор навчально-наукового  
інституту міжнародних  
відносин ім. Б.Д. Гаврилишина

Грига ІВАЩУК

2023

ЗАТВЕРДЖУЮ:

В.о. проректора з  
науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2023

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор навчально-наукового  
інституту новітніх освітніх  
технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Політичний екстремізм»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань - 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність – 052 «Політологія»

освітньо-професійна програма – «Міжнародні та регіональні політичні  
комунікації»

Кафедра політології та філософії

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	3	5	28	14	3	6	99	150	5
Заочна	3	5	8	4			138	150	6

31.08.2023  
*[Signature]*


Тернопіль – ЗУНУ  
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія», затвердженої Вченою радою ЗУНУ, протокол №9 від 26.05.2021 р.

Робочу програму склав: доцент кафедри політології та філософії ЗУНУ, доц., канд. політ. н., Томахів В.Я.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології та філософії протокол №1 від 28.08.23 р.


Завідувач кафедри,  
доктор філософських наук, професор



Тетяна ЧОЛАЧ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 052 «Політологія», протокол №1 від 29.08. 2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності,  
д-р політ наук, професор



Олег РУДАКЕВИЧ

Гарант ОП

Володимир ТОМАХІВ

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«Політичний екстремізм»**

**1. Опис дисципліни «Політичний екстремізм»**

<b>Дисципліна «Політичний екстремізм »</b>	<b>Галузь знань, спеціальність, СВО</b>	<b>Характеристика навчальної дисципліни</b>
Кількість кредитів – 5	05 «Соціальні та поведінкові науки»	Дисципліна - вибіркова
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність – 052 «Політологія»	Рік підготовки: <i>Денна – 3</i> Семестр: <i>Денна – 5</i> <i>Заочна – 8</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 28</i> <i>Заочна – 8</i> Практичні заняття: <i>Денна - 14</i> <i>Заочна – 4</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 99</i> <i>Заочна – 138</i> <i>Тренінги – 6</i> Індивідуальна робота : <i>Денна – 3</i>
Тижневих годин – 10 з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – залік

## **2. Мета і завдання дисципліни «Політичний екстремізм»**

### **2.1. Мета вивчення дисципліни.**

**Метою** дисципліни «Політичний екстремізм» є формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо розуміння природи політичного екстремізму та терору як насильницьких засобів політичної боротьби в процесах політичної діяльності і відносин.

Дисципліна орієнтує на розкриття змісту, видів, причини динаміки сучасного політичного екстремізму та тероризму, вміння аналізувати виміри історичних, ідеологічних, соціокультурних та соціально-економічних факторів і причин, які впливають на виникнення та функціонування політичного насилля.

### **2.2. Завдання вивчення дисципліни:**

**Завдання лекційних занять** полягає у тому, щоби розкрити природу, зміст, види, причини динаміки сучасного політичного екстремізму та тероризму, вміння аналізувати виміри історичних, ідеологічних, соціокультурних та соціально-економічних факторів і причин, які впливають на виникнення та функціонування політичного насилля.

**Завдання практичних занять** полягає у тому, щоб сформувати у студентів розуміння і навички із застосування набутих теоретичних знань для використання їх в своїй професійній та громадській діяльності, наукових дослідженнях; глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях.

## **3. Програма навчальної дисципліни «Політичний екстремізм»**

### **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Екстремізм як різновид політичного насилля**

#### ***Тема 1. Політичне насилля.***

Концептуальні підходи до дослідження політичного насилля. Форми та характер політичного насилля в сучасному світі. Моральна виправданість використання політичного насилля. Проблема взаємодії політики і моралі: крайні форми вирішення. Політична етика. Принцип ненасильства. Методи ненасильницької політичної діяльності в сучасних умовах.

#### ***Тема 2. Державне політичне насилля.***

Державне політичне насилля та його легітимація. Проблема взаємозв'язку інституційного та неінституційного насилля. Взаємозв'язок між політичним режимом та політичним насиллям. Політичний режим та екстремізм. Політичне насилля в різні історичні епохи. Політичне насилля як прояв політичної культури. Легітимація терору. Тоталітарні тенденції в сучасному світі..

#### ***Тема 3. Екстремізм як суспільно-політичне явище.***

Поняття та основні форми політичного екстремізму. Політичний радикалізм та правовий нігілізм. Еволюція політичного екстремізму. Соціальна база екстремізму. Особливості правого та лівого екстремізму. Система протидії політичному екстремізму в сучасному суспільстві.

#### **Тема 4. Етнополітичний екстремізм.**

Політичний екстремізм у просторі етнополітичних конфліктів. Основні теоретичні підходи до дослідження націоналізму. Расизм та шовінізм. Право нації на самовизначення та територіальна цілісність держави. Особливості політичної суб'єктивації національних груп. Суспільно-політичні передумови виникнення сепаратизму. Радикальний націоналізм та сепаратизм в контексті сучасних політичних процесів. Націоналізм та європейська інтеграція. Державна національна політика протидії етнополітичному екстремізму.

#### **Тема 5. Релігійний екстремізм.**

Політика та релігія: історичний та концептуальний аспекти. Релігійний радикалізм та політичний екстремізм. Світське та релігійне тлумачення радикальних форм релігійної політичної активності. Конфліктний потенціал фундаменталізму. Геополітичний фактор релігійного екстремізму.

### **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Тероризм як форма політичного екстремізму**

#### **Тема 6. Політичний тероризм та його характерні риси**

Політичний екстремізм та політичний тероризм. Проблема визначення поняття «тероризм»: об'єктивні та суб'єктивні причини. Формування нового наукового напрямку – «терологія». Її зв'язок з політологічними питаннями. Сучасні теоретико-методологічні трактування тероризму. Розмежування основних понять: «тероризм», «терор», «політичне вбивство», «війна», «партизанська війна» тощо. Злочини терористичної спрямованості. Характерні риси політичного тероризму. Основні причини виникнення тероризму. Тероризм як традиційний політичний феномен. Особливості тероризму в сучасному суспільстві.

#### **Тема 7. Історичний розвиток тероризму. Тероризм у ХХ столітті.**

Виникнення і діяльність стародавніх терористичних угруповань. Роль Великої Французької революції у розвитку тероризму. Легітимація терору. Історична трансформація суб'єктів, об'єктів, методів, засобів тероризму, його ідеологічна динаміка. Тероризм у ХІХ столітті. Ідеологічна різноманітність: анархістські, ліві, праві терористичні організації. Географічна локалізація: тероризм в Росії, Європі, США. Загальні особливості суб'єктів, об'єктів, методів і засобів досягнення мети. Аналіз факторів, що обумовили специфіку тероризму цього періоду. Лівий тероризм в Європі, Південній Америці, Близькому та Далекому Сході: підйом і завершення, спільні риси, міжнародна співпраця. Правий тероризм в Європі та США: ідеологія та діяльність. Сепаратистський тероризм у світі. Причини виникнення, ідеологічне забезпечення та етапи розвитку сепаратистських терористичних організацій в Європі, Південній, Південно-Східній Азії, Близькому Сході.

#### **Тема 8. Ісламістський тероризм.**

Поняття ісламістського тероризму. Причини його виникнення. Ідеологічна основа різних напрямів ісламістського тероризму: Х. Банна, С. Кутб, М. Мавдуді, М. Ваххаб. Регіональна динаміка розвитку організацій: Єгипет, Сирія, Палестина – регіон країн Магрибу, близькосхідний регіон – африкансько-азіатський регіон – всесвітнє поширення. Види терористичних структур. Структурний розвиток

ісламістських терористичних угруповань: від невеликих ієрархічних до міжнародних мережових організацій. Фактори, що зумовили етапи якісної трансформації структури ісламістських терористичних організацій.

### **Тема 9. Тероризм у сучасному світі.**

Терористичні організації в сучасному політичному процесі: міжнародний і внутрідержавний рівні. Поняття міжнародного тероризму. Розвиток міжнародної форми терористичної діяльності. Сучасна міжнародна структура та зв'язки терористичних організацій. Зближення тероризму з організованою злочинністю. Антитерористична діяльність, протидія тероризму. Національна, регіональна та глобальна антитерористичні системи. Міжнародна нормативно-правова основа та інституційне забезпечення боротьби проти тероризму. Екстремізм та тероризм в умовах демократії.

### **Тема 10. Політичний екстремізм та тероризм в Україні: історія та сучасність.**

Історичні форми прояву політичного терору та тероризму в Україні. Державний терор в період становлення тоталітаризму в Україні: логіка, причини. Політичні репресії в період тоталітаризму. Місце тероризму у боротьбі УВО - ОУН і УПА у Західній Україні у міжвоєнний період. Україна в контексті сучасних терористичних загроз. Антитерористичне законодавство в Україні. Сепаратистський конфлікт на Донбасі . Донецька народна республіка (ДНР), Луганська народна республіка (ЛНР). Антитерористична операція (АТО) в Україні.

## **4. Структура залікового кредиту дисципліни «Політичний екстремізм». денна форма навчання**

Назва теми	Кількість годин					Конт-рольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	
<b>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПОЛІТИЧНЕ НАСИЛЛЯ ТА ЕКСТРЕМІЗМ</b>						
Тема 1. Політичне насилля.	2	1	10		3	Поточ-не опиту-вання
Тема 2. Державне насилля	2	1	10			
Тема 3. Екстремізм як суспільно-політичне явище	2	1	10			
Тема 4. Етнополітичний екстремізм	2	1	10			
Тема 5. Релігійний екстремізм	2	1	10			

<b>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕРОРИЗМ ЯК ФОРМА ПОЛІТИЧНОГО ЕКСТРЕМІЗМУ.</b>						
Тема 6. Політичний тероризм та його характерні риси	2	1		1	3	
Тема 7. Історичний розвиток тероризму. Тероризм у ХХ столітті	4	2	10			Поточне опитування
Тема 8. Ісламістський тероризм	4	2	10			
Тема 9. Тероризм у сучасному світі.	4	2	9	1		
Тема 10. Політичний екстремізм та теророризм в Україні.	4	2	10	1		
<b>Разом</b>	<b>28</b>	<b>14</b>	<b>99</b>	<b>3</b>	<b>6</b>	

**Структура залікового кредиту дисципліни «Політичний екстремізм».**  
*Заочна форма навчання*

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
<b>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПОЛІТИЧНЕ НАСИЛЛЯ ТА ЕКСТРЕМІЗМ</b>			
Тема 1. Політичне насилля.			10
Тема 2. Державне насилля			10
Тема 3. Екстремізм як суспільно-політичне явище	2	2	10
Тема 4. Етнополітичний екстремізм			10
Тема 5. Релігійний екстремізм			9
<b>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕРОРИЗМ ЯК ФОРМА ПОЛІТИЧНОГО ЕКСТРЕМІЗМУ.</b>			
Тема 6. Політичний тероризм та його характерні риси	2		10
Тема 7. Історичний розвиток тероризму. Тероризм у ХХ столітті			10
Тема 8. Ісламістський тероризм	1		10
Тема 9. Тероризм у сучасному	1		11

світі.			
Тема 10. Політичний екстремізм та тероризм в Україні.	2	2	9
<b>Разом</b>	8	4	138

## **5. Тематика практичних занять**

### **Тема 1. Політичне насилля.**

**Мета:** Розкрити особливості предмету, категоріального апарату навчальної дисципліни. Проаналізувати сутність поняття об'єкту, предмету, методів і вимірів політичного насилля та його видів.

#### **Питання для обговорення:**

1. Концептуальні підходи до дослідження політичного насилля.
2. Форми та характер політичного насилля в сучасному світі. Проблема взаємозв'язку інституційного та неінституційного насилля.
3. Державне політичне насилля та його легітимація. Політичний режим та політичне насилля.
4. Політичне насилля як прояв політичної культури.

### **Тема 2. Екстремізм як суспільно-політичне явище.**

**Мета:** Розкрити сутність поняття політичного екстремізму, особливості методів і вимірів політичного екстремізму та його форм. Проаналізувати політичну, ідеологічну та соціально-економічну базу екстремізму, особливості правого та лівого екстремізму.

#### **Питання для обговорення:**

1. Поняття та основні форми політичного екстремізму.
2. Еволюція політичного екстремізму. Політична, ідеологічна та соціально-економічна база екстремізму.
3. Особливості правого та лівого екстремізму.
4. Система протидії політичному екстремізму в сучасному світі.

### **Тема 3. Етнополітичний та релігійний екстремізм.**

**Мета:** розкрити специфіку етнополітичного екстремізму у просторі етнополітичних конфліктів. Проаналізувати основні причини виникнення релігійного екстремізму, його зв'язок з етнополітичним.

#### **Питання для обговорення:**

1. Сутність етнополітичного екстремізму: причини, політична, ідеологічна та соціально-економічна база.
2. Політичний екстремізм у етнополітичних конфліктах: історія та сучасність.
3. Сутність релігійного екстремізму: причини, політична, ідеологічна та соціально-економічна база.



4. Взаємозв'язок етнополітичного та релігійного екстремізму: історія та сучасність.

#### **Тема 4. Політичний тероризм та його характерні риси, історія розвитку.**

**Мета:** Розкрити сучасні теоретико-методологічні трактування поняття «політичний тероризм», його сутність, специфіку. Проаналізувати причини виникнення політичного тероризму різної ідеологічної спрямованості (етнонаціонального, лівого, правого, релігійного), поєднання ідеологічних, політичних суспільних та особистих чинників.

##### **Питання для обговорення:**

1. Політичний екстремізм та політичний тероризм. Проблема визначення поняття «тероризм»
2. Тероризм як традиційний політичний феномен. Характерні риси політичного тероризму, його види.
3. Історичний розвиток тероризму: трансформація суб'єктів, об'єктів, методів, засобів тероризму, його ідеологічна динаміка.
4. Тероризм у ХІХ столітті: ідеологічна різноманітність, (анархістський, лівий, правий).

#### **Тема 5. Тероризм у ХХ столітті. Ісламістський тероризм.**

**Мета:** Розкрити ідеологічну різноманітність тероризму в ХХст., причини та фактори, що обумовили специфіку тероризму цього періоду. Проаналізувати причини виникнення, ідеологічне забезпечення та етапи розвитку терористичних організацій в Європі, США, країнах Латинської Америки, специфіку розвитку сучасного ісламістського тероризму, причини його виникнення, ідеологічну основу його різних напрямів.

##### **Питання для обговорення:**

1. Лівий тероризм в Європі, Південній Америці, Близькому Сході: спільні риси, міжнародна співпраця.
2. Правий тероризм : ідеологія та діяльність.
3. Поняття ісламістського тероризму. Причини його виникнення, сутність, ідеологічна основа різних напрямів.

#### **Тема 6. Тероризм у сучасному світі.**

**Мета:** Розкрити проблематику і специфіку розвитку сучасного тероризму, в міжнародному політичному процесі, зміст міжнародної нормативно-правової основи та інституційного забезпечення боротьби проти тероризму.

##### **Питання для обговорення:**

1. Поняття міжнародного тероризму.
2. Терористичні організації в сучасному політичному процесі: тенденції діяльності.
3. Сучасні країни в контексті об'єктів міжнародного тероризму.

## Тема 7. Політичний екстремізм та тероризм в Україні: історія та сучасність.

**Мета:** Розкрити історію, історичні форми прояву політичного екстремізму, політичного терору та тероризму в Україні, його особливості, причини. Проналізувати терор як засіб державного управління в радянській Україні, природу російської державної політики щодо України як прояв політичного екстремізму на прикладі сучасної російсько-української війни.

### Питання для обговорення:

1. Державний терор в період становлення тоталітаризму в Україні: логіка, причини.
2. Місце тероризму у боротьбі УВО - ОУН і УПА у Західній Україні у міжвоєнний період.
3. Сепаратистський конфлікт на Донбасі як прояв російського політичного екстремізму і тероризму.
4. Україна в контексті сучасних терористичних загроз. Антитерористичне законодавство в Україні.

### 6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни «Політичний екстремізм» виконується самостійно кожним студентом на основі засвоєння програмного матеріалу. КППЗ охоплює усі основні теми дисципліни. КППЗ оформляється у відповідності із встановленими вимогами. Виконання КППЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з „Загальної теорії політики”. КППЗ оформляється у відповідності до встановлених вимог.

КППЗ повинен містити наступні розділи:

1. Титульний аркуш містить:
  - назву університету;
  - назву кафедри;
  - назву навчальної дисципліни;
  - номер академічної групи;
  - дату подачі РГР викладачеві на перевірку - день, місяць, рік.
2. **Зміст.**
3. **Вступ.** Вступ розкриває сутність, стан наукового завдання і його значення. Тут же вказують мету й завдання дослідження.
4. **Основна частина.** Розкриває наукове дослідження і відповідає обраній темі, вступу й висновкам роботи.
5. **Висновки.** У висновках вказують результати, отримані при проведенні дослідження, пропозиції або рекомендації щодо вирішення поставленого завдання відповідно до результатів дослідження.
6. **Список літератури.** Джерела розміщують за абеткою прізвищ авторів або заголовків. Оформлення відбувається в такому порядку
  - використана література (у т. ч. періодична);
  - література на іноземних мовах;
  - Інтернет джерела з обов'язковою позначкою, яка інформація міститься на цьому сайті (порталі). Не припустиме посилання пошуків на сайти.
7. **Вимоги до оформлення.** Шрифт Times New Roman, 14, полуторний інтервал; поля: верхнє й нижнє – 20 мм, ліве - 25 мм, праве - 15 мм.

**Взірець варіанту КПЗу:**  
**«Політичний терор і тероризм в Україні у XIX–XX ст.»**  
**Тематика КПЗ**

1. Форми та характер політичного насилля в сучасному світі.
2. Поняття та основні форми політичного екстремізму.
3. Еволюція політичного екстремізму.
4. Політичний екстремізм та політичний тероризм: співвідношення понять.
5. Поняття тероризму, його природа, ознаки та особливості
6. Співвідношення понять тероризм та терор, тероризм та війна, радикалізм, фанатизм, фундаменталізм.
7. Історичні витоки тероризму.
8. Нові форми та методи терористичної діяльності в другій половині XX – початку XXI ст.
9. Міжнародний тероризм: поняття та специфіка.
10. Політичні, національні, расові та релігійні передумови сучасного міжнародного тероризму.
11. Державна підтримка міжнародного тероризму.
12. Мотивація терористичної діяльності.
13. Психологічні типи терористів.
14. Міжнародні механізми боротьби з тероризмом.
15. Тероризм в Україні як головна загроза національної безпеки.
16. Правові основи боротьби з тероризмом в Україні.
17. Виникнення та розвиток ідеології ісламського фундаменталізму в арабських країнах.
18. «Ісламська держава» як терористична загроза міжнародній безпеці.
19. Терористичний рух в Єгипті. “Брати-мусульмани”, “Аль-джихад”, “Аль-Гамаа аль-Ісламія”.
20. Палестинські ісламські організації: “ХАМАС”, “Ісламський джихад”.
21. Ісламський фундаменталізм в країнах Північної Африки.
22. Ісламський фундаменталізм в країнах Центральної Азії.
23. Розповсюдження ісламського фундаменталізму в сучасній Росії
24. Тероризм в Індії. Сикхи.
25. Екстремістські організації в США.
26. Квебекська проблема та інші прояви тероризму в Канаді.
27. Тероризм в країнах Центральної Америки.
28. Лівий тероризм в Південній Америці (Рух Тупак Амару, Сендеро Луміносо).
29. Ірландська проблема. Роль ІРА в англійсько-ірландському конфлікті.
30. Терористичний рух в Іспанії. ЕТА, ГРАП Лівий тероризм в Німеччині. “Фракції Червоної Армії”.
31. Лівий тероризм в Італії. “Червоні бригади”.
32. Правий тероризм в країнах Європи та сучасному етапі.
33. Передумови та причини виникнення терористичних організацій у країнах СНД наприкінці 1980 – початку 90-х рр.
34. Лівий тероризм в Німеччині. “Фракції Червоної Армії”.
35. Лівий тероризм в Італії. “Червоні бригади”.
36. Правий тероризм в країнах Європи та сучасному етапі.
37. Передумови та причини виникнення терористичних організацій у країнах СНД наприкінці 1980 – початку 90-х рр.
38. Політичний терор і тероризм в Україні у XIX–XX ст.

## 7. Самостійна робота

№ п/п	Тематика
1	Тема 1. Теоретико-методологічні основи дослідження політичного насилля
2	Тема 2. Взаємозв'язок між типом політичного режиму та політичним

	насиллям.
3	Тема 3.Поняття та основні форми політичного екстремізму.
4	Тема 4. Етнополітичний екстремізм.
5	Тема 5. Релігійний екстремізм
6	Тема 6. Політичний тероризм та його характерні риси
7	Тема 7 . Історичний розвиток тероризму. Тероризм у ХХ столітті
8	Тема 8 .Ісламістський тероризм
9	Тема 9. Тероризм у сучасному світі.
10	Тема10. Політичний екстремізм та теророризм в Україні.

## 8. Тренінг з дисципліни

### Організація та проведення тренінгу

**Тренінг( training)** – це запланований процес модифікації ( зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання поставлених завдань в одному із видів діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. to train - виховувати, навчати) – комплекс вправ для пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

### Порядок проведення тренінгу

- Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
- Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил у вигляді таблиць, бланків документів.
- Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
- Підведення підсумків.**Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

### Тематика тренінгів:

- Інтелектуальна гра «Дебати» на тему «**Яким є політичний конфлікт в Україні: політичним екстремізмом чи зовнішньою агресією Росії**»
- Інноваційна гра на тему: «**Шляхи оптимізації протидії політичному екстремізму та тероризму в в Україні**»

## 9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «**Політичний екстремізм**» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- оцінювання результатів КПЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- залік.

## 10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «**Політичний екстремізм**» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3

30%	40%	30%
Усне опитування під час заняття (5 тем по 10 балів = 50 балів ) 2. Письмова робота = 50 балів	1. Усне опитування під час заняття (5 тем по 10 балів = 50 балів ) 2. Письмова робота = 50 балів	1. Написання КПЗ, яке включає вибір теми, складання плану, написання роботи = 70 балів. 2. Захист КПЗ = 30 балів

#### Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

#### 11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійне забезпечення викладання лекцій (проектор; <i>on-line</i> платформи: <i>ZOOM</i> ;	1-10
2	Система дистанційного навчання ЗУНУ <i>moodle.wunu.edu.ua</i>	1-10
3	Пакет прикладних програм базових інформаційних технологій: <i>MS Office</i>	1-10
4	Телекомунікаційне програмне забезпечення ( <i>Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox</i> )	1-10

#### РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Андреева К. До питання про розмежування понять «терор», «тероризм» та «терористичний акт» / К. Андреева // Азовські правові читання: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Бердянськ, 18–19 квітня 2018 р. Бердянськ: ТОВ «Модем-1», С. 151–155.
2. Балацька О. Сутність та специфічні риси політичного насилля як засобу здійснення влади. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://C:/Documents%20and%20Settings/Администратор/Мои%20документы/Downloads/Grani\\_\\_5\\_32%20\(2\).pdf](http://C:/Documents%20and%20Settings/Администратор/Мои%20документы/Downloads/Grani__5_32%20(2).pdf)
3. Браїло О. Ідеологічні основи ісламістського фундаменталізму та екстремізму: історія та можливі наслідки. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2018/2018-5-3/15.pdf>

4. Васильчук Є. О. Російський екстремізм в Україні: монографія. Видавець Ольга Вовчок, 2018. 120 с.
5. Васильчук Є. Тенденції деструктивної діяльності суб'єктів російського екстремізму в Україні. // Гілея: науковий вісник. 2018. Вип. 97. С. 361-367.
6. Віхров Максим. Чи існує сепаратизм на Донбасі. Колабораціонізм – неодмінний супутник будь-якої окупації // Zaxid.net, 4 липня 2018. / Електронний ресурс] – Режим доступу: [https://zaxid.net/chi\\_isnuye\\_separatizm\\_na\\_donbasi\\_n1430326](https://zaxid.net/chi_isnuye_separatizm_na_donbasi_n1430326)
7. Екстремізм релігійний / Енциклопедія сучасної України [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://esu.com.ua/search\\_articles.php?id=18838](http://esu.com.ua/search_articles.php?id=18838)
8. Завіруха Г.В. Релігійний екстремізм і феномен тероризму в сучасному світі . Соціум. Наука. Культура. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://intkonf.org/zaviruha-g-v-religiyniy-ekstremizm-i-fenomen-terorizmu-v-suchasnomu-sviti/>
9. Канцір В. Аналіз наукових підходів щодо визначення поняття сучасного тероризму / В. Канцір // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Юридичні науки. К, 2009. Вип. 80. С. 30–33.
10. Канцір В. Транснаціональний тероризм – корозія архітектури міжнародних відносин / В. Канцір // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2018. № 810. С. 184–189.
11. Левченко Л. Деякі аспекти щодо визначення категорії «політичне насилля. // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили] 2012. Т. 197. Вип. 185. С. 12–15.
12. Левченко Л. Радикалізм та екстремізм як крайні прояви нонконформної поведінки: загальнотеоретичний аспект. // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. 2009. Т. 110. Вип. 97. С. 77–80.
13. Олішевська В. Сепаратизм: сутність, зміст, основні підходи.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Documents%20and%20Settings/Downloads/ipd\_2013\_5\_36.pdf
14. Остапенко О. Протидія терористичним загрозам в Україні: адміністративно-правовий аспект / О. Остапенко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2018. № 810. С. 43–48.
15. Остроухов В., Лікаренко О., Петрик В., Ісламістський релігійний екстремізм та ваххабізм.// Політичний менеджмент. 2006 № 7. С. 136–142.
16. Політичний терор і тероризм в Україні. ХІХ–ХХ ст. Історичні нариси / Д. Архієрейський, О. Бажан, Т. Бикова та ін. Відповід. ред. В. Смолій. – К.: Наук, думка, 2002. 952 с.
17. Рахмайлов В. В. Типологія та генеза сепаратизму в науковій літературі: до постановки проблеми. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2018. Вип. 59-60. С. 303-310.
18. Требін М. Релігійний екстремізм:розуміння сутності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fil.nlu.edu.ua/article/view/133559>
19. Требін М. Феномен тероризму: Розуміння сутності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fil.nlu.edu.ua/article/view/168239>
20. Цебенко О. О. Форми вияву сепаратизму: теоретико-методологічний аспект. Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку : Збірник наукових праць Львів: Львівська політехніка, 2014. Вип. 26. С. 44-51.
21. Чайковський А. Релігійний екстремізм в Україні: реальність і тенденції. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravnuk.info/2013-12-27-15-13-14/318-religijnij-ekstremizm-v-ukra%D1%97ni-realnist-i-tendenci%D1%97.html>
22. Шквірук В. Нові форми і методи тероризму в епоху глобалізації / В. Шквірук // Науковий вісник Чернівецького університету. Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини. 2013. Вип. 676–677. С. 225–230.
23. Шквірук В. Феномен терористичної організації Ісламська держава Іраку та Леванту / В. Шквірук // Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки : наук. вісник: зб. наук. праць / Нац. пед. унт ім. М.П. Драгоманова, Українська АН. – Київ : Видво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. Вип. 104 (1). С. 238–242.
24. Шкурат І. Глобальний тероризм: методичні підходи до вивчення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej2/txts/pol-prav/05sivmpv.pdf>
25. Pedahzur Ami, Weinberg Leonard. Religious Fundamentalism and Political Extremism. Routledge,

2004. 188 P.
26. Kushner H. Encyclopedia of Terrorism. Thousand Oaks, CA: Sage Publications. 2003.
  27. Schmid A., Jongman A. Political Terrorism. Oxford., N.Y., 1998.
  28. Auriel P., Beaud O., Wellman C. (Eds.). The Rule of Crisis: Terrorism, Emergency Legislation and the Rule of Law Springer International Publishing AG, 2018. 254 p
  29. Chaliand Gérard, Blin Arnaud. The History of Terrorism: From Antiquity to al Qæda University of California Press, 2007. 488 p.
  30. Laqueur Walter. A History of Terrorism. Routledge, 2017.292 p.
  31. The Trouble with Terror: Liberty, Security, and the Response to Terrorism. Cambridge University Press, 2008. 251 p.
  32. Stepanova E. Terrorism in Asymmetrical Conflict. Ideological and Structural Aspects Oxford University Press, 2008. 200 p.
  33. Terrorism in Cyberspace: The Next Generation Columbia University Press, 2015. 309 p.
  34. O' Connor T. The Criminology of Terrorism: theories and models // <http://faculty.ncwc.edu/default.htm>

#### Додаткова література

35. Бардін О.М. Передісторія і генезис тероризму /О. Бардін // Людина і політика. 2004. №2. С. 130–143
36. Войтович Р. Глобальний тероризм як виклик суспільному розвитку / Р. Войтович // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2010. № 4. С. 5–17.
37. Еспозіто Д. Ісламська Загроза. Міф чи реальність? / Пер. з англійської І.Саповського. Львів: Кальварія, 2004. 336 с.
38. Закон України «Про внесення змін до законів України щодо боротьби з тероризмом» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1630-18#Text>
39. Закон України Про боротьбу з тероризмом від 20.03.2003 № 638-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: [https://kodeksy.com.ua/pro\\_borotbu\\_z\\_terorizmom.htm](https://kodeksy.com.ua/pro_borotbu_z_terorizmom.htm)
40. Іноземний досвід протидії тероризму: висновки для України. Аналітична записка [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/inozemniy-dosvid-protidii-terorizmu-visnovki-dlya-ukraini>
41. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.
42. / Б. Леонов // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2012. № 2. – Режим доступу: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n2/12lbdtp.pdf>.
43. Рижов І. Про перспективи вдосконалення стратегій протидії тероризму / І. Рижов // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2018. Вип. 9-1. С. 185–187.
44. Хачатурян Т. Сучасний стан протидії тероризму, тенденції розвитку кримінально-процесуальних інститутів: універсальний і регіональний рівні / Т. Хачатурян // Європейські перспективи. 2018. № 2(1). С. 152–157.

#### Інформаційні ресурси

1. Безкоштовні електронні підручники онлайн «Гуманітарні науки» (<http://www.chitalca.html>).
2. Global Terrorism Database (GTD) [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.start.umd.edu/gtd/>
3. Institute for Economics and Peace [Electronic resource]. – Mode of access: <http://economicsandpeace.org/research/>
4. National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism (START) [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.start.umd.edu>
5. Political Extremism and Radicalism: [Electronic resource]. – Mode of access: <https://library.sfsu.edu/>





